

The marathon, the most popular and revered of all events on the sporting calendar, owes its existence to Michel Bréal. It was Bréal, who suggested this race be included in the first modern Olympic Games held in Athens in 1896, and created a special cup to be awarded to the winner. The race was held on the last day of the first Olympics, and it turned out to be the most anticipated and dramatic of all the events. The victory of a Greek runner, Spyros Louis, moreover, triggered a wave of enthusiasm in Athens and it provided a fitting climax to the successful revival of the Olympic Games. Since then the marathon race has been a highlight of each Summer Olympic Games and its popularity has generated the holding of separate marathons in cities all over the world.

Michel Jules Alfred Bréal (1832-1915) was a leading French intellectual at the time the Olympics were revived in the 1890s. He was born to French Jewish parents in Bavaria. A comparative philologist, who became a professor at the Collège de France, the most prestigious research and higher education institution in France, he is considered the founder of modern semantics, a term he coined. In 1890 he was made commander of the Légion d' Honneur, the highest decoration in France. His published works are diverse: philology, Greek mythology, the teaching of ancient languages and French educational policy.¹

The race that Bréal envisioned was based on the legend that in

Michel Jules Alfred Bréal (1832 - 1915)
Ο Μιχαήλ Ιούλιος Αλφρέδος Μπρεάλ (1832 - 1915)

Ο Μαραθώνιος Δρόμος, το πιο δημοφιλές και αναγνωρισμένο αγώνισμα του αθλητικού ημερολογίου, χρωστά την ύπαρξή του στον Μιχαήλ Μπρεάλ, ο οποίος πρότεινε να συμπεριληφθεί ο αγώνας στους πρώτους σύγχρονους Ολυμπιακούς που πραγματοποιήθηκαν στην Αθήνα το 1896 και επίσης συνέλαβε την ιδέα της δημιουργίας ειδικού κυπέλλου προς απονομή στον νικητή. Ο αγώνας έλαβε χώρα την τελευταία ημέρα των πρώτων εκείνων Ολυμπιακών και αποτέλεσε το πλέον αναμενόμενο και δραματικό γεγονός

της διοργάνωσης. Επιπλέον, η ανάδειξη ενός Έλληνα δρομέα, του Σπύρου Λούη, ως νικητή, ξεσήκωσε ένα κύμα ενθουσιασμού στην Αθήνα και αποτέλεσε την κορυφαία στιγμή της επιτυχημένης αναβίωσης των Ολυμπιακών Αγώνων. Έκτοτε, ο μαραθώνιος αποτελεί το κορυφαίο γεγονός των Θερινών Ολυμπιακών Αγώνων και η δημοτικότητά του έχει οδηγήσει στη διοργάνωση ξεχωριστών μαραθωνίων σε διάφορες πόλεις ανά τον κόσμο.

Ο Μιχαήλ Ιούλιος Αλφρέδος Μπρεάλ (1832 -1915) ήταν διακεκριμένος Γάλλος διανοούμενος της εποχής της αναβίωσης των Ολυμπιακών Αγώνων, τη δεκαετία του 1890. Γεννήθηκε στη Βαυαρία από Γαλλοεβραίους γονείς. Φιλολόγος και καθηγητής στο Collège de France, το πλέον αναγνωρισμένο ερευνητικό και εκπαιδευτικό ίδρυμα της Γαλλίας, ο Μπρεάλ θεωρείται ο ιδρυτής της σύγχρονης σημασιολογίας (semantics), όρο που επινόησε ο ίδιος. Το 1890 διορίστηκε Αξιωματικός της Λεγεώνας της Τιμής, που

490 BCE Pheidippides ran from Marathon to Athens – a distance of about 42 kilometers or 26 miles to announce that the Persians had been defeated at the battle of Marathon. Upon his arrival at the assembly in Athens he cried out *νενικήκαμεν* (we have won) and died of exhaustion. There is a debate surrounding the historical accuracy of this legend. Herodotus, the main source for the Greco-Persian Wars mentions Pheidippides (or Philipides) as the messenger who ran from Athens to Sparta to ask for help and ran back, a distance of over 250 kilometers or 155 miles each way. Herodotus makes no mention of a messenger sent from Marathon to Athens, and wrote that the Athenians marched back to their city the same day in order to defend against a possible Persian naval attack. The account of the run from Marathon to Athens first appeared in a work by Plutarch of the 1st century AD but he gives a different name for the runner, who however is named Philipides in a work by the satirist Lucian of Samosata, that appeared in the 2nd century AD. The feasibility of running from Athens to Sparta over 250 kilometers or 155 miles has been proven in modern times and a “Spartathlon” race has been organized every year since 1984 by the “International Spartathlon Association.” It is run in September because according to Herodotus that was when Pheidippides made his run to Sparta.

While Pheidippides’s run is debated, the significance of the

αποτελεί τη μεγαλύτερη τιμητική διάκριση στη Γαλλία. Οι δημοσιεύσεις του αφορούν στους τομείς της φιλολογίας, της ελληνικής μυθολογίας, της διδασκαλίας αρχαίων γλωσσών και της γαλλικής εκπαιδευτικής πολιτικής.¹

Ο αγώνας που οραματίστηκε ο Μπρεάλ βασιζόταν στον θρύλο, σύμφωνα με τον οποίο, το 490 π.Χ., ο Φειδιππίδης έτρεξε από τον Μαραθώνα στην Αθήνα – μια απόσταση περίπου 42 χιλιομέτρων ή 26 μιλίων – για να ανακοινώσει ότι οι Πέρσες είχαν ηττηθεί στη Μάχη του Μαραθώνα. Φθάνοντας στη

The Helmet of Miltiades (circa 490 BCE), Olympia Museum, Greece. The Athenian general in the battle of Marathon dedicated his helmet to Zeus as a sign of gratitude for the Greek victory over the Persians.

Το κράνος του Μιλτιάδη (γύρω στο 490 π.Χ.), Μουσείο Ολυμπίας.
Ο Αθηναίος στρατηγός στη μάχη του Μαραθώνα αφιέρωσε το κράνος του στον Δία ως ένδειξη ευγνωμοσύνης για τη νίκη των Ελλήνων κατά των Περσών.

συνέλευση των Αθηναίων, φώναξε «νενικήκαμεν» και πέθανε από εξάντληση. Η ιστορική ακρίβεια, ωστόσο, του θρύλου αμφισβητείται. Ο Ηρόδοτος, η βασική πηγή για τους Ελληνο-Περσικούς Πολέμους, αναφέρει τον Φειδιππίδη (ή Φιλίππιδη) ως τον αγγελιοφόρο που έτρεξε από την Αθήνα στη Σπάρτη για να ζητήσει βοήθεια, και μετά πίσω στην Αθήνα, μια απόσταση 250 χιλιομέτρων ή 155 μιλίων ανά διαδρομή. Ο Ηρόδοτος δεν αναφέρει κανέναν αγγελιοφόρο που εστάλη από τον Μαραθώνα στην Αθήνα και γράφει ότι οι Αθηναίοι

επέστρεψαν στην πόλη τους την ίδια μέρα, προκειμένου να την υπερασπισθούν ενάντια σε πιθανή επίθεση του Περσικού στόλου. Η πρώτη αναφορά στη διαδρομή από τον Μαραθώνα στην Αθήνα εμφανίστηκε σε έργο του Πλούταρχου τον 1^ο αιώνα μ.Χ., ο οποίος προσδίδει διαφορετικό όνομα στον δρομέα. Ωστόσο, στο έργο του 2^{ου} αιώνα μ.Χ. του σατιρικού

Tomb of Greeks who fell at the Battle of Marathon (US Library of Congress).
Τύμβος των Ελλήνων που έπεσαν στη μάχη του Μαραθώνα (Βιβλιοθήκη του Κογκρέσου).

battle of Marathon in historical but also symbolic terms grew steadily. To the extent that one can identify consensus among historians of Classical Greece there is agreement that the Greek victory at Marathon did not mean Athens won the war, but rather that it was one of several events and battles that eventually eliminated the Persian threat. Yet it is undeniable that it represented an enormous psychological gain for the Athenians. Herodotus viewed the battle as the beginning not the end of the wars against the Persians, and Themistocles regarded the battle as a prelude and part of a greater struggle. But soon history gave way to legendary associations. The playwright Aeschylus who fought there and who lost his brother in the battle depicted it as a victory of free men, living in a democracy, over a monarchy that ruled over vassals. Gradually the battle grew in significance. Pausanias asserts that the local people of Attica worshipped its battle heroes as divine. The value attached to Classical Greece in the minds of 18th and 19th century literary figures in Europe contributed to the amplification of the battle's symbolism. Samuel Johnson, the prominent 18th century English author and essayist, saw it as an important reflection of patriotism. Lord Byron considered it a magic word associated with the idea of freedom, and John Stuart Mill believed it to be more important to British history than the battle of Hastings, which ushered in the Norman conquest of England in 1066.²

The Soldier of Marathon
sculpture by Jean-Pierre Cortot (French, 1787-1843), Louvre Museum.
"Ο Στρατιώτης του Μαραθώνα"
γλυπτό του Jean-Pierre Cortot (Γάλλος, 1787-1843), Μουσείο του Λούβρου.

συγγραφέα Λουκιανού από τη Σαμοσάτα, ο δρομέας ονομάζεται Φειδιππίδης. Το κατά πόσο είναι εφικτό να τρέξει κανείς τα 250 χιλιόμετρα ή 155 μίλια από την Αθήνα στη Σπάρτη έχει αποδειχθεί κατά τα σύγχρονα χρόνια και ο αγώνας δρόμου "Σπάρταθλον" διοργανώνεται ετησίως από το 1984 από το Διεθνή Σύνδεσμο Σπάρταθλον. Ο αγώνας πραγματοποιείται το Σεπτέμβριο διότι, σύμφωνα με τον Ηρόδοτο, αυτός ήταν ο μήνας που ο Φειδιππίδης έτρεξε ως τη Σπάρτη.

Παρ' ότι η διαδρομή του Φειδιππίδη συζητείται, η σημασία της Μάχης του Μαραθώνα συνέχισε να μεγαλώνει σταθερά, από ιστορικής αλλά και συμβολικής πλευράς. Στο βαθμό που υπάρχει ομοφωνία ανάμεσα στους ιστορικούς της Κλασικής Ελλάδας, κυριαρχεί η άποψη ότι η νίκη των Ελλήνων στο Μαραθώνα δε σήμαινε ότι η Αθήνα κέρδισε τον πόλεμο, αλλά ότι η συγκεκριμένη μάχη ήταν μέρος μίας σειράς γεγονότων και μαχών που τελικά εξουδετέρωσαν την Περσική απειλή. Παρ' όλα αυτά, δεν υπάρχει αμφιβολία ότι

επέφερε στους Αθηναίους σημαντικά ψυχολογικά οφέλη. Ο Ηρόδοτος θεωρεί τη μάχη ως την αρχή και όχι το τέλος των πολέμων κατά των Περσών, και ο Θεμιστοκλής την αντιλαμβάνεται ως προοίμιο και μέρος ενός ευρύτερου αγώνα. Σύντομα όμως, η ιστορία παραχώρησε τη θέση της σε μυθικούς συσχετισμούς. Ο τραγικός ποιητής Αισχύλος, ο οποίος πολέμησε ο ίδιος και έχασε τον αδελφό του στη μάχη του

In the wake of the growing symbolic significance of the battle of Marathon, the story of Pheidippides was also celebrated in the 19th century before Bréal came up with the idea of the race. In 1834, French sculptor Jean Pierre Cortot completed *Le soldat de Marathon annonçant la victoire* (The Soldier of Marathon announcing the Victory), a sculpture of the messenger from Marathon dying as he announced victory (currently in the Louvre Museum). The French painter Luc-Olivier Merson produced a painting entitled *Le soldat de Marathon* that depicted the messenger's death in Athens; this work won the "Prix de Rome" in 1869, a scholarship that supported the winning artist's residence at the French Academy in Rome. Then, in 1879, Robert Browning, one of England's foremost poets, whose knowledge of several languages included Ancient Greek, wrote the poem "Pheidippides." It had a subtitle in Greek: "χαίρετε νικώμεν» "hail, we won," the words Pheidippides is said to have uttered in announcing the victory. In the poem, reference is made to Pheidippides's run to Sparta to request aid for the Athenians and then, in the penultimate verse, the poem talks about the run from Marathon to Athens:

*...Unforeseeing one! Yes, he fought on the Marathon day:
So, when Persia was dust, all cried "To Akropolis!
Run, Pheidippides, one race more! the meed is thy due!
'Athens is saved, thank Pan,' go shout!" He flung down his
shield,
Ran like fire once more: and the space 'twixt the Fennel-field
And Athens was stubble again, a field which a fire runs through,
Till in he broke: "Rejoice, we conquer!" Like wine thro' clay,
Joy in his blood bursting his heart, he died—the bliss!³*

This was the background against which Bréal came up with

Μαραθώνα, την παρουσίασε ως μια νίκη ελεύθερων ανθρώπων που ζούσαν σε δημοκρατικές συνθήκες επί ενός μοναρχικού καθεστώτος που βασιλευε επί υποτελών. Η σημασία της μάχης αυξήθηκε σταδιακά. Ο Πausanias ισχυρίζεται ότι ο λαός της Αττικής λάτρευε τους ήρωες της μάχης σαν θεούς. Η αξία που προσδίδουν στην Κλασική Ελλάδα οι λογοτεχνικές προσωπικότητες του 18^{ου} και 19^{ου} αιώνα στην Ευρώπη συνέβαλε στην ενίσχυση της συμβολικής διάστασης της μάχης. Ο Samuel Johnson, διακεκριμένος Άγγλος συγγραφέας και δοκιμογράφος του 18^{ου} αιώνα, την περιέγραψε ως σημαντική έκφραση του πατριωτισμού. Ο Λόρδος Βύρων τη θεωρούσε μια μαγική λέξη, συνδεδεμένη με τη έννοια της ελευθερίας, ενώ ο John Stuart Mill τη θεωρούσε πιο σημαντική για τη Βρετανική ιστορία από τη μάχη του Χέιστινγκς το 1066, η οποία αποτέλεσε το πρώτο βήμα για την κατάκτηση της Αγγλίας από τους Νορμανδούς.²

Με τη συμβολική σημασία της Μάχης του Μαραθώνα να παίρνει ολοένα και μεγαλύτερες διαστάσεις, ο μύθος του Φειδιππίδη βρέθηκε επίσης στο προσκήνιο το 19^ο αιώνα, πριν ο Μπρεάλ συλλάβει την ιδέα του αγωνίσματος. Το 1834, ο Γάλλος γλύπτης Jean Pierre Cortot ολοκλήρωσε το έργο *Le Soldat de Marathon Annonçant la Victoire* (Ο Στρατιώτης του Μαραθώνα Ανακοινώνει τη Νίκη), ένα γλυπτό του αγγελιοφόρου του Μαραθώνα που πεθαίνει καθώς ανακοινώνει τη νίκη, το οποίο βρίσκεται σήμερα στο μουσείο του Λούβρου. Ο γάλλος ζωγράφος Luc-Olivier Merson δημιούργησε ένα πίνακα με τίτλο *le Soldat de Marathon* (Ο Στρατιώτης του Μαραθώνα), ο οποίος απεικόνιζε το θάνατο του αγγελιοφόρου στην Αθήνα. Το συγκεκριμένο έργο κέρδισε το 1869 το βραβείο "Prix de Rome", μία υποτροφία που χρηματοδοτούσε την παραμονή του καλλιτέχνη στη Γαλλική Ακαδημία στη Ρώμη.

the idea of creating a modern marathon race to be included in the first modern Olympic Games. Bréal proposed the idea of the race and the cup at the conference held at the Sorbonne in Paris in 1894, where Coubertin and his close collaborators including the Greek Demetrios Vikelas announced the revival of the Olympics with the first Games to be held in Athens in 1896.

The founder of the modern Olympics baron Pierre de Coubertin embraced Bréal's idea and hoped that it would be feasible. Indeed, Coubertin promoted the idea of a marathon and accepted Bréal's offer of a special cup for the winner. This was an exception to his rule that the winners of each event should be presented with a medal, diploma and olive wreath. Coubertin wrote in his memoirs that Bréal's enthusiasm was persuasive, even though the idea of a marathon "was wildly ambitious for the day" because of the distance, 42 to 44 kilometers, and the logistical difficulties involved in staging it. Yet it was an extremely popular idea, Coubertin added, therefore "it was hardly possible, once word got about, to avoid doing so."⁴

As soon as the idea of the marathon and the special prize were approved, the actual cup was made out of silver. The medals for winners were also silver at that time. Gold medals for first place were adopted later. In keeping with the modesty associated with the Olympic tradition the cup was of a relatively small size, standing at 15 centimeters or six inches. It was inscribed in Greek with the

En συνέχεια, το 1879, ο Robert Browning, ένας από τους σημαντικότερους ποιητές της Αγγλίας του 19^{ου} αιώνα, ο οποίος γνώριζε, μεταξύ πολλών άλλων γλωσσών, και αρχαία ελληνικά, έγραψε το ποίημα «Φειδιππίδης», το οποίο περιλάμβανε στα ελληνικά τον υπότιτλο «χαίρετε νικώμεν», τη φράση που λέγεται ότι είπε ο Φειδιππίδης όταν ανακοίνωσε τη νίκη. Το ποίημα αναφέρει τη διαδρομή του Φειδιππίδη ως τη Σπάρτη προς αναζήτηση βοήθειας για τους Αθηναίους και αργότερα, στην προτελευταία στροφή του ποιήματος, τη διαδρομή του από τον Μαραθώνα στην Αθήνα:

Members of the International Olympic Committee, Athens 1896.
From left to right standing: Guth-Jarkovsky (Bohemia), Kemeny (Hungary),
seated: Coubertin (France), Vikelas (Greece), Butovsky (Russia).
Photograph by Albert Meyer.

Μέλη της Διεθνούς Ολυμπιακής Επιτροπής, Αθήνα 1896.
Από αριστερά προς τα δεξιά όρθιοι: Guth-Jarkovsky ((Βοημία),
Kemeny (Ουγγαρία), καθήμενοι: Κουμπερτέν (Γαλλία), Βικελάς (Ελλάδα),
Butovsky (Ρωσία). Φωτογραφία από τον Albert Meyer.

*...Εσύ που δεν προέβλεψες!
Ναι, πολέμησε τη μέρα του
Μαραθώνα:
Έτσι, όταν η Περσία ήταν
σκόνη, όλοι φώναζαν «Για την
Ακρόπολη!
Τρέξε, Φειδιππίδη, έναν αγώνα
ακόμα! το έπαθλο είναι το
καθήκον σου!
‘Η Αθήνα σώθηκε, δόξα στον
Πάνα, να φωνάξεις!» Πέταξε
κάτω την ασπίδα του,
Έτρεξε σαν πυρκαγιά για μια
ακόμα φορά: ανάμεσα στον
αγρό με το μάραθο
Και η Αθήνα ένα χωράφι με*

*στάχνα ήταν και πάλι, ένα χωράφι που το διασχίζει η πυρκαγιά,
Μέχρι που έφτασε: «Χαίρετε, νικώμεν!» Σαν το κρασί που ρέει
μέσα από τον πηλό, έτσι
η χαρά ρέοντας μέσα στο αίμα του έσπασε την καρδιά του,
πέθανε – τι ευτυχία!³*

The Bréal Cup - The inscription reads: Olympic Games 1896, Marathon trophy donated by Michel Bréal.
Το κύπελλο Μπρέαλ – Η επιγραφή αναφέρει: Ολυμπιακοί Αγώνες 1896, τρόπαιο Μαραθωνίου, δωρεά Μιχαήλ Μπρέαλ.

words “Olympic Games 1896 Marathon Trophy Donated by Michael Bréal.” The translation from the original Greek was provided by Demetrios Vikelas. He was Greece’s representative at the Sorbonne conference of 1894 and had worked closely with Coubertin to make the Athens Games of 1896 a reality. Bréal could not travel to Athens to attend the Olympics and present the cup to the winner so he sent it to the director of the French School in Athens to pass on to the Hellenic Olympic Committee.

Coubertin embraced Bréal’s idea of creating a ‘marathon’ and distinguishing it from all other events by adding a special cup as a trophy because it corresponded with his dream of reviving the Olympics. The marathon race was a novel concept, a new sport. It had never been practiced in the games held in Ancient Olympia or any other of the sacred venues that held sporting events in Ancient Greece. The longest running event in Olympia was the *dolichos* (run over 24 stades the equivalent of just over 4.6 kilometers or 3 miles). Yet there is ample evidence that the ancient Greeks ran distances that were greater than the *dolichos* and the modern marathon. There are several sources that mention the existence of a *hemerodromos*, meaning day-runner, and Herodotus wrote that Philippides (rather than Pheidippides), the messenger the Athenians sent to Sparta was an expert *hemerodromos*. These runners who functioned as couriers and messengers are mentioned by Aristotle and Socrates.⁵

Αυτό ήταν το υπόβαθρο πάνω στο οποίο βασίστηκε η ιδέα του Μπρεάλ για τη δημιουργία ενός σύγχρονου Μαραθωνίου Δρόμου, που θα συμπεριλαμβανόταν στους πρώτους σύγχρονους Ολυμπιακούς. Ο Μπρεάλ πρότεινε την ιδέα του αγώνα και του κυπέλλου στο συνέδριο που πραγματοποιήθηκε στη Σορβόνη του Παρισιού το 1894, όπου ο Κουμπερτέν και οι στενοί του συνεργάτες, συμπεριλαμβανομένου του Έλληνα Δημήτριου Βικέλα, ανακοίνωσαν την αναβίωση των Ολυμπιακών Αγώνων και την πρώτη τους διοργάνωση στην Αθήνα, το 1896.

Spyros Louis' first place medal. Designed by the Frenchman Jules Clément-Chaplain. The front depicts the god Zeus holding Nike the goddess of victory. Το μετάλλιο πρώτης θέσης του Σπύρου Λούη. Σχεδιασμένο από τον Γάλλο Jules Clément-Chaplain. Η πρόσοψη απεικονίζει τον Δία κρατώντας τη Νίκη.

Ο ιδρυτής των σύγχρονων Ολυμπιακών, ο βαρόνος Πιέρ ντε Κουμπερτέν, ανταποκρίθηκε με θέρμη στην ιδέα του Μπρεάλ, ελπίζοντας ότι θα ήταν εφικτή. Ο Κουμπερτέν, μάλιστα, όχι μόνο προήγαγε την ιδέα του αγώνα αλλά δέχτηκε και την πρόταση του Μπρεάλ για τη δημιουργία ειδικού κυπέλλου για τον νικητή, παρ' ότι αποτελούσε εξαίρεση στον κανόνα του Κουμπερτέν ότι το έπαθλο των νικητών του κάθε αγωνίσματος θα ήταν ένα μετάλλιο,

ένα δίπλωμα κι ένα στεφάνι ελιάς. Ο Κουμπερτέν έγραψε στα απομνημονεύματά του ότι τον έπεισε ο ενθουσιασμός του Μπρεάλ, παρ' ότι η ιδέα του Μαραθωνίου «ήταν ιδιαίτερα φιλόδοξη για την εποχή εκείνη», λόγω της απόστασης, 42-44 χιλιόμετρα, καθώς και των οργανωτικών δυσκολιών που προϋπέθετε η διοργάνωσή του. Παρ' όλα αυτά, η ιδέα του ήταν πάρα πολύ δημοφιλής, προσέθεσε ο Κουμπερτέν, και

Bréal and Coubertin were correct in believing that the idea of the marathon and its special cup as an additional trophy would capture the imagination of everyone involved in the revival of the Olympics and underscore their connection with the classical past. Despite the fact that this race had not existed in antiquity, its association with the battle of Marathon made its links with antiquity obvious. It is worth noting that when Bréal came up with the idea of the race he envisioned that it would start at Marathon and end at the Pnyx, the hill at the foot of the Acropolis where the city's assembly had met and where the messenger had made his announcement.

For practical purposes though, the finish of the marathon had to take place in the Panathenaic Stadium where the 1896 Games were held. In his correspondence with Demetrios Vikelas, Coubertin's liaison with the organizers in Athens, Bréal made the historical significance of his concept explicit. In March 1896, a few weeks before the Games opened he wrote to Vikelas stating that irrespective of the nationality of the marathon winner he would consider him a bearer of Classical Greek tradition and he expressed his excitement at the revival of the Ancient Games that was about to take place in Athens.⁶

Bréal reiterated his belief in the value of reviving the Ancient Olympics when the Athens newspaper *To Asty* solicited his views on the eve of the Games. He expressed his joy that the idea of the revival was born in France and that the first mod-

συνεπώς, «ήταν σχεδόν αδύνατον, από τη στιγμή που άρχισε να συζητείται, να μην εφαρμοσθεί»⁴.

Αμέσως μετά την αποδοχή της ιδέας του Μαραθωνίου και του ειδικού βραβείου, το εν λόγω κύπελλο φιλοτεχνήθηκε από ασημί. Τα μετάλλια των νικητών των Ολυμπιακών Αγώνων του 1896 ήταν επίσης ασημένια. Τα χρυσά μετάλλια για τους νικητές υιοθετήθηκαν αργότερα. Συμβαδίζοντας με τη μετριοφροσύνη που χαρακτήριζε την Ολυμπιακή παράδοση, το μέγεθος του κυπέλλου ήταν σχετικά μικρό, με ύψος 15

The reverse side of the Bréal Cup
Η πίσω πλευρά του κυπέλλου Μπρεάλ

εκατοστών ή 6 ιντσών. Έφερε επιγραφή στα ελληνικά, με τις λέξεις «Ολυμπιακοί Αγώνες 1896 Μαραθώνιον Άθλον Έδωκε Μιχαήλ Μπρεάλ». Τη μετάφραση από τα ελληνικά ανέλαβε ο Δημήτριος Βικέλας, ο εκπρόσωπος της Ελλάδας στο συνέδριο της Σορβόνης το 1894, ο οποίος συνεργάστηκε στενά με τον Κουμπερτέν για να γίνουν οι Ολυμπιακοί Αγώνες του 1896 στην Αθήνα πραγματικότητα. Ο Μπρεάλ δεν ήταν σε θέση να ταξιδέψει στην Αθήνα για να παραστεί στους

Ολυμπιακούς Αγώνες και να απονεμίσει το κύπελλο στο νικητή. Το έστειλε στον διευθυντή της Γαλλικής Σχολής στην Αθήνας, για να το παραδώσει εκείνος στην Ελληνική Ολυμπιακή Επιτροπή.

Ο Κουμπερτέν ασπάστηκε την ιδέα του Μπρεάλ για την καθιέρωση Μαραθωνίου Δρόμου, ο οποίος θα ξεχώριζε από τα υπόλοιπα αθλήματα με την προσθήκη ειδικού κυπέλλου

ern Games were taking place in Athens. Bréal added that the Games would create bonds of friendship and unforgettable ties among the competitors. In what was a characteristic sense of modesty he chose not to mention his contribution to the marathon race.⁷

The connection between the present and classical antiquity that the idea of the marathon represented was amplified in Athens by Spyridon Lambros, a Professor of History at the University of Athens who was involved in promoting the 1896 Olympics and who later served as secretary of the Hellenic Olympic Committee from 1901 to 1917. Lambros suggested that Bréal's inspiration came from Pindar's Ninth Olympic Ode that made reference to an athletic competition at Marathon, where the winner received a silver cup.⁸ Indeed, Pindar's Ode celebrates Epharmostus of Opus's victory in a wrestling match at the Olympic Games at Olympia in 468 BCE and makes reference to a victory of his at Marathon in his youth against older athletes: "...what a glorious contest for the prize of silver cups did he maintain at Marathon." And because he was much younger, he had to rely not only on his strength but also on cunning and speed.⁹

The Greek organizers of the first modern Olympics recognized the value of including a 'marathon' in the program and what it meant in terms of signifying the ties of the Games to Classi-

ως βραβείου για το νικητή, διότι συμβάδιζε με το όνειρο της αναβίωσης των Ολυμπιακών. Ο Μαραθώνιος Δρόμος ήταν μία πρωτότυπη ιδέα, ένα νέο άθλημα, το οποίο δεν υπήρχε ανάμεσα στους αγώνες που διοργανώνονταν στην Αρχαία Ολυμπία ή τους άλλους ιερούς χώρους όπου πραγματοποιούνταν αθλητικές εκδηλώσεις στην Αρχαία Ελλάδα. Ο μεγαλύτερος μήκος αγώνας δρόμου στην Ολυμπία ήταν ο «δόλιχος», (η απόσταση ήταν 24 «στάδια», τα οποία αντιστοιχούν σε 4,6 χιλιόμετρα ή 3 μίλια. Υπάρχουν, ωστόσο, άφθονα στοιχεία ότι οι Αρχαίοι Έλληνες έτρεχαν αποστάσεις πολύ

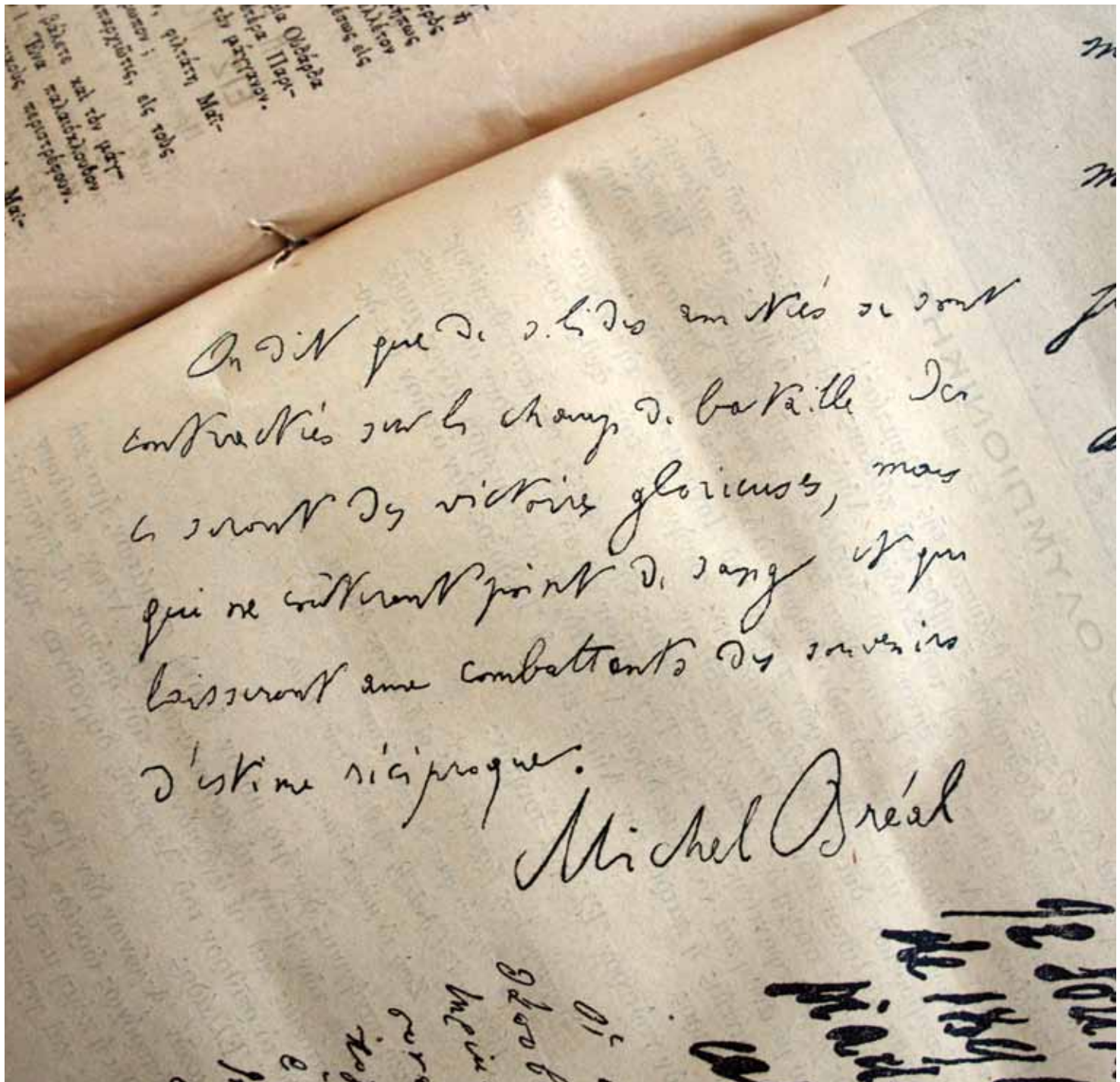

The cover of the official album of the Athens 1896 Olympics.
Το εξώφυλλο του επίσημου λευκώματος των Ολυμπιακών Αγώνων της Αθήνας το 1896.

μεγαλύτερες από τον δόλιχο και το σύγχρονο μαραθώνιο. Πολλαπλές πηγές αναφέρουν την ύπαρξη «ημεροδρόμων» και ο Ηρόδοτος έγραψε ότι ο Φειδιππίδης (αντί του Φειδιππίδη), ο αγγελιοφόρος που έστειλαν οι Αθηναίοι στη Σπάρτη, ήταν έμπειρος ημεροδρόμος. Οι ημεροδρόμοι ήταν δρομείς που λειτουργούσαν ως μεταφορείς και αγγελιοφόροι, όπως αναφέρουν ο Αριστοτέλης και ο Σωκράτης.⁵

Ο Μπρεάλ και ο Κουμπερτέν δικαίως θεώρησαν ότι η ιδέα του

Μαραθωνίου και του ειδικού κυπέλλου ως επιπλέον τρόπαιο θα κέντριζαν τη φαντασία όλων όσοι συμμετείχαν στην αναβίωση των Ολυμπιακών και θα υπογράμιζαν τη σύνδεση των Αγώνων με το κλασικό παρελθόν. Παρά το γεγονός ότι το εν λόγω αγώνισμα δεν υπήρχε στην αρχαιότητα, ο συσχετισμός του με τη Μάχη του Μαραθώνα το συνέδεε ξεκάθαρα με το αρχαίο παρελθόν. Αξίζει να σημειωθεί ότι, όταν ο Μπρεάλ συνέλαβε

Bréal's message of wishes for the Athens 1896 Olympics published in the ASTY newspaper on the eve of the Games and reproduced in the handwritten original in 1906.

Μήνυμα του Μπρέαλ με ευχές για τους Ολυμπιακούς Αγώνες της Αθήνας το 1896, που δημοσιεύτηκε στην εφημερίδα ΑΣΤΥ την παραμονή των Αγώνων και αναπαράχθη στο πρωτότυπο χειρόγραφο το 1906.

cal Greece. The marathon appeared in the first list of sporting events planned for the Olympics in the Hellenic Olympic Committee's bulletin in January 1895. The fervent preparations for the Games included a test run of the marathon in February 1876 by Georgios Gregoriou, a runner of the Ethnikos athletic club. He started his run at the burial mound at the site of the battle and finished at the Panathenaic stadium. Aside from proving the feasibility of running this distance – Bréal had not known how big a distance it involved – the test run alerted the organizers to the condition of the terrain along the route: measures were taken immediately to make improvements. In March 1896 the first race between Marathon and Athens was held as part of the first Hellenic track and field games in which the winners would represent Greece in the Olympics. Of all the events the marathon race was the one that attracted the most interest.

The Greek public's growing excitement about the upcoming Olympic Marathon confirmed that Bréal was right in believing that such a race would affirm the ties between the ancient and the modern Olympics. Most Greeks were rallying around the concept of the revival of the Olympics because they considered the ancient Games as part of their heritage and by the same token they also responded enthusiastically to the marathon race. Although the Greek public understood that in terms of performance in most sports it would be difficult for the Greeks to compete against the American and European

την ιδέα του αγώνα, φαντάστηκε ότι θα ξεκινούσε από τον Μαραθώνα και θα τελείωνε στην Πνύκα, τον λόφο στους πρόποδες της Ακρόπολης, όπου είχε συγκληθεί η συνέλευση των Αθηναίων και όπου ο αγγελιοφόρος έκανε την ανακοίνωσή του. Για πρακτικούς λόγους, ωστόσο, ο τερματισμός του Μαραθωνίου έπρεπε να γίνει στο Παναθηναϊκό Στάδιο, το οποίο φιλοξενούσε τους Ολυμπιακούς Αγώνες του 1896. Στην αλληλογραφία του με τον Δημήτριο Βικέλα, τον σύνδεσμο του Κουμπερτέν με τους διοργανωτές στην Αθήνα, ο Μπρεάλ εξέφρασε ρητά την ιστορική σημασία της ιδέας του.

Athletes in training for the marathon at the 1896 Olympic Games in Athens.
Photograph by Burton Holmes/Henry Guttman.
Αθλητές προπονούνται για τον μαραθώνιο στους Ολυμπιακούς Αγώνες του 1896 στην Αθήνα. Φωτογραφία από τους Burton Holmes/Henry Guttman.

Το Μάρτιο του 1896, λίγους μήνες πριν την έναρξη των Ολυμπιακών, έγραψε στον Βικέλα λέγοντας ότι, ανεξαρτήτως της εθνικότητας του νικητή του Μαραθωνίου Δρόμου, εκείνος θα τον θεωρούσε φορέα της κλασικής ελληνικής παράδοσης, και εξέφρασε τον ενθουσιασμό του για την αναβίωση των Αρχαίων Αγώνων που επρόκειτο να πραγματοποιηθεί στην Αθήνα.⁶

Ο Μπρεάλ επανέλαβε την πίστη του στην αξία της αναβίωσης των Αρχαίων Ολυμπιακών Αγώνων,

όταν η Αθηναϊκή εφημερίδα «Το Άστυ» ζήτησε την άποψή του την παραμονή των Αγώνων. Εξέφρασε τη χαρά του που η ιδέα της αναβίωσης γεννήθηκε στη Γαλλία και που οι πρώτοι σύγχρονοι Ολυμπιακοί διοργανώνονταν στην Αθήνα. Ο Μπρεάλ προσέθεσε ότι οι Αγώνες θα δημιουργούσαν σχέσεις φιλίας και αξέχαστους δεσμούς ανάμεσα στους συναγωνιζόμενους. Με τη χαρακτηριστική του μετριοφροσύνη, επέλεξε να μην αναφέρει

athletes, they hoped that a Greek could win the marathon. As one of the earliest histories of Greek track and field explained, “the general and commonly held wish of the people was that we win at least the marathon, which people considered from the first moment as our par excellence national event.”¹⁰ There was such great interest in the marathon that some individuals took it upon themselves to run from Marathon and arrived at the stadium reporting the time they left though in many cases there were no witnesses.¹¹

The organizing committee was overwhelmed by requests to run and after sifting through all of them it allowed several additional runners to participate beyond those that had been selected after the Pan-Hellenic Games marathon. One of them was a certain Spyros Louis, who lived in Maroussi, which was then a village just north of Athens (it is presently a municipality in the Greater Athens area), and whose job was transporting fresh water from Maroussi to Athens on a horse-drawn wagon. Louis had not been involved in sports but was a strong runner with innate athletic abilities. Louis had come 5th in a trial marathon race held just before the opening of the Games in 1896.

The Bréal Cup as well as evoking the ancient heritage of the Games is also emblematic of the marathon race of the Athens Olympics of 1896, which was, by all accounts, the signature

τη δική του συνεισφορά στον Μαραθώνιο Δρόμο⁷.

Η σύνδεση του παρόντος με την κλασική αρχαιότητα που αντιπροσώπευε η ιδέα του Μαραθωνίου ενισχύθηκε στην Αθήνα από τον Σπυρίδωνα Λάμπρου, Καθηγητή Ιστορίας του Πανεπιστημίου Αθηνών, ο οποίος συμμετείχε στην προαγωγή των Ολυμπιακών Αγώνων του 1896 και υπηρέτησε, αργότερα, ως γραμματέας της Ελληνικής Ολυμπιακής Επιτροπής, από το 1901 έως το 1917. Ο Λάμπρου υποστήριξε ότι ο Μπρεάλ είχε εμπνευστεί από την Ενάτη Ολυμπιακή Ωδή του Πινδάρου,

A portrait of Louis published in an Athens newspaper at the end of the 1896 Olympics.
Πορτραίτο του Σπύρου Λούη δημοσιευμένο σε Αθηναϊκή εφημερίδα στο τέλος των Ολυμπιακών Αγώνων του 1896.

η οποία αναφερόταν σε αθλητικό αγώνα στο Μαραθώνα, όπου ο νικητής έλαβε ασημένιο κύπελλο⁸. Πράγματι, η ωδή του Πινδάρου εξυμνεί τη νίκη του Εφαρμοστού από την Οπούντα σε αγώνα πάλης στους Ολυμπιακούς Αγώνες στην Ολυμπία το 468 π.Χ., και αναφέρεται σε προηγούμενη νίκη του στο Μαραθώνα, όταν ήταν νέος, εναντίον μεγαλύτερης ηλικίας αθλητών: «...Οἶον δ' ἐν Μαραθῶνι συλαθείς ἀγενείων μένεν ἀγῶνα πρεσβυτέρων ἀμφ' ἀργυρίδεσσι» (...και στον Μαραθώνα όταν του

απαγορεύτηκε να συναγωνιστεί άλλους νέους, πως υπόμεινε τον αγώνα για να κερδίσει ασημένια κύπελλα μεταξύ μεγαλύτερων ανδρών!). Και επειδή ήταν πολύ νεότερος, χρειάστηκε να χρησιμοποιήσει όχι μόνο τη δύναμή του, αλλά και πονηριά και ταχύτητα.⁹

Οι Έλληνες διοργανωτές των πρώτων σύγχρονων Ολυμπιακών

event of the entire sports program for two reasons. The first was because of its outcome: held on the last day of the track and field events, this, as most Greeks had suspected represented the only chance for a Greek to win in any of the track and field events. While a huge crowd was assembling at the Panathenaic stadium to witness the finish of the race, the runners were gathering at the start at the village of Marathon. Two officials addressed them before the race, a Parisian Greek who was running with the French colors said a few words of encouragement to the foreign competitors, and a major of the Greek army spoke to the Greeks, not only wishing them luck but also reminding them that Greece expected a victory. One of those Greeks, Spyros Louis, despite being a late entrant, was in eighth place at the twenty-second kilometer, just over the halfway mark. As the leaders began flagging towards the end of the race Louis overtook them one by one and eventually took the lead to the cheers of the crowds lining the streets of Athens. In the stadium confirmation came when the army major who was in charge of the race and had seen the runners off at Marathon rode up to the dais and informed the royal family that the lead runner was a Greek. He was wearing number 17 on his white vest – it was Spyros Louis. Unable to contain their enthusiasm, the two princes jumped on to the track and escorted the winner across the finishing line amid the deafening roars of enthusiasm from the crowd. The king greeted Louis by telling him he had honored the Greek nation.¹²

The awards ceremony, Athens Olympics, 1896.
Η τελετή απονομής των μεταλλίων, Ολυμπιακοί Αγώνες, Αθήνα, 1896.

Αγώνων αναγνώρισαν την αξία της ένταξης του Μαραθωνίου Δρόμου στο πρόγραμμα, καθώς και τη σημασία του από πλευράς συμβολισμού της σύνδεσης των Αγώνων με την Κλασική Ελλάδα. Ο Μαραθώνιος Δρόμος εμφανίστηκε στην πρώτη λίστα των αθλημάτων που προγραμματιζόνταν για τους Ολυμπιακούς Αγώνες, στην ανακοίνωση της Ελληνικής Ολυμπιακής Επιτροπής τον Ιανουάριο του 1895. Οι πυρετώδεις προετοιμασίες για τους Αγώνες περιλάμβαναν δοκιμή της Μαραθώνιας διαδρομής το Φεβρουάριο του 1896, από τον Γεώργιο Γρηγορίου, δρομέα του Εθνικού Αθλητικού Συλλόγου.

Ο Γρηγορίου ξεκίνησε τη διαδρομή του από τον τύμβο του Μαραθώνα και τερμάτισε στο Παναθηναϊκό Στάδιο. Εκτός του ότι απέδειξε ότι ήταν εφικτό να διανύσει κανείς τρέχοντας αυτή την απόσταση – ο Μπρεάλ δε γνώριζε την απόσταση – η δοκιμή παρείχε στους διοργανωτές και στοιχεία σχετικά με την κατάσταση του εδάφους κατά μήκος της διαδρομής. Ως αποτέλεσμα, εφαρμόστηκαν αμέσως μέτρα για τη βελτίωσή του. Τον Μάρτιο του 1896 πραγματοποιήθηκε ο πρώτος αγώνας

δρόμου μεταξύ Μαραθώνα και Αθήνας, στο πλαίσιο των πρώτων πανελλήνιων αγώνων στίβου, οι νικητές των οποίων θα εκπροσωπούσαν την Ελλάδα στους Ολυμπιακούς. Από όλα τα αγωνίσματα, ο Μαραθώνιος ήταν εκείνο που συζητήθηκε περισσότερο.

Ο αυξανόμενος ενθουσιασμός του ελληνικού κοινού για τον επερχόμενο Ολυμπιακό Μαραθώνιο επαλήθευσε την πεποίθηση

Spyros Louis at the finish line of the 1896 marathon - artist's rendering.
Ο Σπύρος Λούης στη γραμμή τερματισμού του μααραθωνίου του 1896 - καλλιτεχνική απεικόνιση.

Coubertin more than shared the elation of all Greeks at Louis' victory at the marathon. Concerned above all that the first modern Olympics be successful so as to ensure their international acceptance and continuation every four years, he sensed the significance of the moment. It was the type of excitement that sporting competition could generate and Louis, a "magnificent peasant," was not versed in training or scientific methods and thus corresponded to Coubertin's own view of sporting purity. He noted in his memoirs: "His victory was magnificent in its brilliance and its simplicity. At the entrance of the stadium, filled with over sixty thousand spectators he arrived without any signs of exhaustion, and when Prince Constantine and Prince George, in a spontaneous gesture seized him in their arms to carry him to the King standing before his marble throne, it was as if the spirit of Ancient Greece had entered into the arena. Wild applause greeted his victory. It was one of the most extraordinary sights I have ever seen. I shall never forget the scene and it left me convinced that psychic forces play a much more active role in sport than is generally believed."¹³

του Μπρεάλ ότι ο εν λόγω αγώνας θα επιβεβαίωνε τους δεσμούς μεταξύ των αρχαίων και των σύγχρονων Ολυμπιακών. Οι περισσότεροι Έλληνες υποστήριζαν την ιδέα της αναβίωσης των Ολυμπιακών, διότι θεωρούσαν τους αρχαίους αγώνες μέρος της κληρονομιάς τους. Συνεπώς, η ανταπόκρισή τους στον Μαραθώνιο ήταν εξίσου ενθουσιώδης. Παρ' ότι το ελληνικό κοινό αναγνώριζε ότι, από πλευράς απόδοσης στα περισσότερα αθλήματα, θα ήταν δύσκολο για τους Έλληνες να συναγωνιστούν τους Αμερικάνους και Ευρωπαίους αθλητές, ήλπιζε ότι ένας Έλληνας αθλητής θα μπορούσε να αναδειχθεί

The ASTY newspaper's report on the marathon race and an interview with Louis published the day after the marathon race. Η αναφορά της εφημερίδας ΑΣΤΥ στον μαραθώνιο και συνέντευξη με τον Σπύρο Λούη, που δημοσιεύτηκε την ημέρα μετά τον μαραθώνιο.

νικητής του Μαραθωνίου. Όπως εξηγεί μία από τις πρώτες ιστορίες του ελληνικού στίβου, «Η γενική και ομόθυμος επιθυμία του κόσμου ήτο να εκερδίζαμε τουλάχιστον τον Μαραθώνιον, τον οποίον από της πρώτης στιγμής ο λαός μας εθεώρησεν ως κατ'εξοχήν εθνικόν αγώνισμα».¹⁰ Το ενδιαφέρον για τον Μαραθώνιο ήταν τόσο μεγάλο που κάποιοι αποφάσισαν να τρέξουν από τον Μαραθώνα, αναφέροντας την ώρα αναχώρησής τους κατά την άφιξή τους στο στάδιο, αν και σε πολλές περιπτώσεις δεν υπήρχαν μάρτυρες.¹¹

Coubertin's thoughts on the marathon lead us to the second way the race became the signature event of the 1896 Olympics. All major sporting events, several scholars have suggested, acquire a lasting significance not only by what happens on the field of play but by the extent to which they become a collec-

Η οργανωτική επιτροπή είχε κατακλυστεί από αιτήσεις για συμμετοχή και, αφού τις εξέτασε όλες, επέτρεψε τη συμμετοχή πολλών παραπάνω δρομέων από όσους είχαν επιλεγεί μετά το Μαραθώνιο των Πανελληνίων Αγώνων. Ένας από αυτούς ήταν κάποιος Σπύρος Λούης, που ζούσε στο Μαρούσι, το οποίο,

tively and intensively experienced spectacle. John MacAloon, a Chicago University professor, Coubertin's biographer and an authority on the Olympic Games and especially their performative aspects, has suggested that the finish of the marathon was the most important moment of the 1896 Olympics. After the opening of the Games before a large crowd at the Panathenaic stadium, the quality of the Games as an evocative spectacle had dissipated as each competition took place, some in different venues. There had been no concentrated event recreating the experience of the opening ceremony. The witnessing of the finish of the marathon in the stadium filled by spectators functioned as an ideal conclusion to the Games because it provided a single unified spectacle and experience of feeling and meaning that conveyed in a powerful way the spirit of the Olympics and, one could add, justified their revival.¹⁴

MacAloon goes further in his analysis by suggesting that Louis's victory, its epic quality and all that it represented on that occasion, added immeasurably to the impression created by the 1896 marathon race. And in doing so it ensured the continuation of the Olympic Games over their difficult early period. He writes:

“Without Louis, the Athens Games would have no epic hero, no master symbol to condense and express so richly so many ideological, sociological, and historical themes. Though such

εκείνη την εποχή, ήταν ένα χωριό στα βόρεια της Αθήνας, ο οποίος εργαζόταν ως μεταφορέας νερού με άμαξα από το Μαρούσι στην Αθήνα. Ο Λούης δεν ήταν αθλητής, αλλά ήταν δυνατός δρομέας με έμφυτες αθλητικές ικανότητες. Ο Λούης είχε τερματίσει 5ος σε δοκιμαστικό μαράθωνιο δρόμο που είχε γίνει λίγο πριν την έναρξη των Αγώνων το 1896.

Εκτός του ότι συνδέεται συνειρμικά με την αρχαία κληρονομιά των Ολυμπιακών Αγώνων, το Κύπελλο του Μπρεάλ είναι επίσης εμβληματικό του Μαραθωνίου Δρόμου των Ολυμπιακών της

Artist's depiction of Louis with the Irish-Canadian William Sherring the, winner of the marathon race at the 1906 unofficial Olympics in Athens. Καλλιτεχνική απεικόνιση του Σπύρου Λούη με τον Ιρλανδο-Καναδό William Sherring, τον νικητή στους ανεπίσημους Ολυμπιακούς του 1906 στην Αθήνα.

Αθήνας του 1896, ο οποίος ήταν, από κάθε άποψη, το κατεξοχήν γεγονός της διοργάνωσης, για δύο λόγους. Ο πρώτος ήταν το αποτέλεσμα του. Ο Μαραθώνιος, ο οποίος πραγματοποιήθηκε την τελευταία ημέρα των αθλημάτων στίβου, αντιπροσώπευε, όπως είχαν αντιληφθεί οι περισσότεροι Έλληνες, τη μόνη ελπίδα να αναδειχθεί Έλληνας αθλητής νικητής σε οποιοδήποτε από τα αθλήματα στίβου. Ενώ ένα τεράστιο πλήθος συγκεντρωνόταν στο Παναθηναϊκό Στάδιο για να παρακολουθήσει το

τέλος του αγώνα, οι δρομείς συγκεντρωνόταν στην εκκίνηση στο χωριό του Μαραθώνα. Δύο επίσημοι τους μίλησαν πριν την έναρξη του αγώνα: ένας Έλληνας του Παρισιού, ο οποίος συμμετείχε με τα εθνικά χρώματα της Γαλλίας, απήλυθε μερικά εμψυχωτικά λόγια στους ξένους αθλητές και ένας ταγματάρχης του Ελληνικού στρατού απευθύνθηκε στους Έλληνες, για να τους ευχηθεί καλή επιτυχία αλλά και να

things cannot be proved it seems to me it seems to me that the Olympic Games would have been less likely to survive the traumas of the next twelve years had not the symbolic capital of those 'indescribable' and 'unforgettable' moments in the stadium that Friday been there to draw upon. While it is not clear how thoroughly he recognized it, Coubertin had found his most potent ally in the peasant from Maroussi. Indeed, it may be fairly said of Louis that, more than any man but Coubertin, he created the modern Olympic Games."¹⁵

Following the conclusion of all the sporting events, a special awards ceremony was held at the stadium at which the athletes received their medals, a diploma and an olive wreath. Louis received those along with Bréal's silver cup and an ancient vase, which was offered to the winner by professor Spyridon Lambros. Following the awards, there was a procession of the winners as had been the case in the Ancient Olympics. Louis marched at the head of it carrying his awards including the cup in its box in one hand and a small Greek flag in the other which he waved as the crowd applauded.¹⁶

The success of the first marathon race in 1896 meant that it would become a permanent fixture of the Olympic games and indeed track and field competitions around the world. The race steadily grew in stature. At the London Olympics of 1908

τους θυμίζει ότι η Ελλάδα προσδοκούσε μία νίκη. Ένας από τους Έλληνες, ο Σπύρος Λούης, παρ' ότι επελέγη αργά για συμμετοχή στον αγώνα, βρέθηκε στην όγδοη θέση στο εικοστό δεύτερο χιλιόμετρο, μόλις μετά τα μέσα της διαδρομής. Καθώς οι προπορευόμενοι δρομείς άρχισαν να χάνουν τις δυνάμεις τους προς το τέλος του αγώνα, ο Λούης τους προσπέρασε έναν-έναν και τελικά κατέκτησε την πρώτη θέση, συνοδευόμενος από τις ζητωκραυγές του πλήθους που είχε κατακλύσει τους δρόμους της Αθήνας. Στο Στάδιο, η νίκη του επιβεβαιώθηκε όταν ο ταγματάρχης του στρατού, ο οποίος ήταν ο υπεύθυνος

Louis holding the Bréal Cup in its presentation box and an olive branch at the awards ceremony of the 1896 Olympics.
Ο Λούης κρατώντας το κύπελλο Μπρεάλ, μέσα στο κουτί του, και ένα κλαδί ελιάς στην τελετή απονομής των Ολυμπιακών του 1896.

του αγώνα και είχε προπέμψει τους δρομείς στον Μαραθώνα, μετέβη στην εξέδρα και πληροφορήσε τη βασιλική οικογένεια ότι ο πρώτος δρομέας ήταν Έλληνας. Η λευκή του φανέλα έφερε τον αριθμό 17 – ήταν ο Σπύρος Λούης. Μη δυνάμενοι να συγκρατήσουν τον ενθουσιασμό τους, οι δύο πρίγκιπες πήδηξαν μέσα στο χώρο του στίβου και συνόδευσαν τον νικητή καθώς πέρασε τη γραμμή του τερματισμού, εν μέσω των εκκωφαντικών κραυγών ενθουσιασμού του πλήθους. Ο βασιλιάς υποδέχθηκε το Λούη,

λέγοντάς του ότι είχε τιμήσει το Ελληνικό έθνος.¹²

Ο Κουμπερτέν μοιράστηκε με το παραπάνω τη χαρά όλων των Ελλήνων για τη νίκη του Λούη στο Μαραθώνιο. Έχοντας σαν κύριο μέλημα την επιτυχία των πρώτων σύγχρονων Ολυμπιακών, προκειμένου να διασφαλιστεί η διεθνής τους αποδοχή και η συνέχισή τους ανά τετραετία, αντιλήφθηκε

Portrait of Louis in national costume. Album of Olympic Games 1896, Historical Archives, Benaki Museum.
Πορτραίτο του Λούη με εθνική ενδυμασία. Λεύκωμα των Ολυμπιακών Αγώνων, 1896, Ιστορικά Αρχεία, Μουσείο Μπενάκη.

its length which until then had varied around the 40 kilometer or 25-mile mark was fixed at 42.195 kilometers or 26 miles and 385 yards so as the runners finished in front of the royal box in the stadium. The International Athletic Federation adopted that distance as the standard length in 1921. It was at the 1908 Olympic marathon that witnessed a dramatic incident that added to the aura surrounding the race. The Italian runner Dorando Pietri who began stumbling before the end was helped over the finishing line by officials and disqualified even though he was not responsible. He showed such gracious sportsmanship that the next day he was awarded a special cup. The picture of him being helped at the finishing line is one of the most recognizable images in modern Olympic history.

Both Bréal and Louis remained linked to the 1896 marathon but played no part in its future history aside from the legacy both men in different ways had created. Bréal joined Coubertin in supporting Greece in its war against the Ottoman Empire in 1897. He continued also to support Coubertin's efforts to strengthen the Olympic Games and encouraged him to ensure the marathon remained part of its events.¹⁷ Bréal died at the age of eighty-three in 1915 and was lauded for his immense contributions to semantics and French public education. An obituary note written by the famous French Egyptologist Gaston Maspero ran to thirty printed pages.¹⁸ Louis did not run another marathon, withdrew immediately from the limelight, and continued to live

αμέσως τη σημασία της στιγμής. Ήταν εκείνο το είδος του ενθουσιασμού που μπορούν να δημιουργήσουν οι αθλητικοί αγώνες και ο Λούης, ένας «μεγαλοπρεπής χωρικός», δεν ήταν εξοικειωμένος με προπονήσεις και επιστημονικές μεθόδους, ανταποκρινόμενος έτσι στην αντίληψη του Κουμπερτέν περί αθλητικής αγνότητας. Όπως ανέφερε στα απομνημονεύματά του: «Η νίκη του ήταν μεγαλοπρεπής σε λαμπρότητα και απλότητα. Έφτασε στην είσοδο του σταδίου, το οποίο ήταν γεμάτο με περισσότερους από εξήντα χιλιάδες θεατές, χωρίς κανένα σημάδι εξάντλησης και όταν ο Πρίγκιπας Κωνσταντίνος

The reverse side of the medal Louis won in 1896 that depicts the Acropolis.

Η πίσω πλευρά του μεταλλίου που ο Λούης κέρδισε το 1896, η οποία απεικονίζει την Ακρόπολη.

και ο Πρίγκιπας Γεώργιος τον σήκωσαν αυθόρμητα στα χέρια τους για να τον φέρουν στον Βασιλιά που στεκόταν μπροστά στο μαρμάρινο θρόνο του, ήταν σαν να είχε μπει στην αρένα το πνεύμα της Αρχαίας Ελλάδας. Τη νίκη του υποδέχθηκε ξέφρενο χειροκρότημα. Ήταν ένα από τα πιο συγκλονιστικά θεάματα της ζωής μου. Δε θα ξεχάσω ποτέ τη σκηνή εκείνη και δεν έχω πια καμία αμφιβολία ότι υπάρχουν ψυχικές δυνάμεις που παίζουν πολύ μεγαλύτερο ρόλο στον αθλητισμό απ' ότι πιστεύουμε γενικά».¹³

Οι σκέψεις του Κουμπερτέν για το Μαραθώνιο μας οδηγούν στον δεύτερο τρόπο που ο συγκεκριμένος αγώνας αναδείχθηκε ως το πιο χαρακτηριστικό γεγονός των Ολυμπιακών του 1896. Όλα τα μεγάλα αθλητικά γεγονότα, όπως υποστηρίζουν πολλοί μελετητές, αποκτούν μακροχρόνια σημασία όχι μόνο βάσει των γεγονότων στον αθλητικό χώρο, αλλά και του βαθμού

in Maroussi. Of all the offers made to him he chose a new wagon so that he could continue his water-carrying job. In 1936 he was a guest of the organizers of the Berlin Olympics. He died in 1940 at the age of sixty-seven. He was guaranteed a permanent place in modern Greece's history and the modern Greek vocabulary in which the expression for someone who could disappear fast was "Egine Louis" (he became a Louis).

The Bréal cup meanwhile had remained in the family all those years and it was passed on to Louis's son. He hid the cup in a tomato patch during the difficult World War II years when Athens was occupied by German forces in order for it not be stolen or confiscated. Over time the existence of the cup was forgotten, but researchers in 1989 discovered it was in the possession of Eftychia Louis, the runner's daughter-in-law who was living in Maroussi. Although darkened by age and oxidation, it was still intact.¹⁹ In 2012, Louis's grandson, also named Spyros decided to put up the Cup for auction, a few months before the 2012 Olympics that would be held in London, where the official distance of the race his grandfather won was determined. This became much more than a mere auction, it was an occasion to reflect on the historic roles of Michel Bréal and Spyros Louis and the ancient and modern Greek legacies of the marathon race and the Olympic Games.

Alexander Kitroeff, Haverford College

στον οποίο αποτελούν ένα συλλογικό και έντονα βιωμένο θέαμα. Ο John MacAloon, καθηγητής του πανεπιστημίου του Σικάγο, βιογράφος του Κουμπερτέν και αυθεντία στο θέμα των Ολυμπιακών Αγώνων και ειδικά στην παραστατική πτυχή τους, εξέφρασε την άποψη ότι ο τερματισμός του Μαραθωνίου ήταν η πιο σημαντική στιγμή των Ολυμπιακών του 1896. Μετά την έναρξη των Αγώνων παρουσία μεγάλου πλήθους θεατών στο Παναθηναϊκό Στάδιο, η αξία των Ολυμπιακών ως εντυπωσιακό θέαμα είχε διασκορπιστεί, καθώς συνέβαιναν τα εκάστοτε αγωνίσματα, με μερικά από αυτά να πραγματοποιούνται

Louis during his visit to the Berlin Olympics in 1936.
Ο Λούης κατά την επίσκεψή του στους Ολυμπιακούς του Βερολίνου το 1936.

σε διαφορετικούς χώρους. Δεν είχε υπάρξει άλλο συγκεντρωτικό γεγονός που να αναδημιουργήσει την εμπειρία της τελετής έναρξης. Για όσους παρευρέθηκαν στο κατάμεστο στάδιο τη στιγμή εκείνη, ο τερματισμός του Μαραθωνίου λειτούργησε ως η ιδανική κλιμάκωση των Ολυμπιακών Αγώνων, διότι προσέφερε ένα μοναδικό συλλογικό θέαμα και εμπειρία συναισθημάτων και νοημάτων που εξέφραζαν δυναμικά το πνεύμα των Ολυμπιακών και, θα μπορούσε

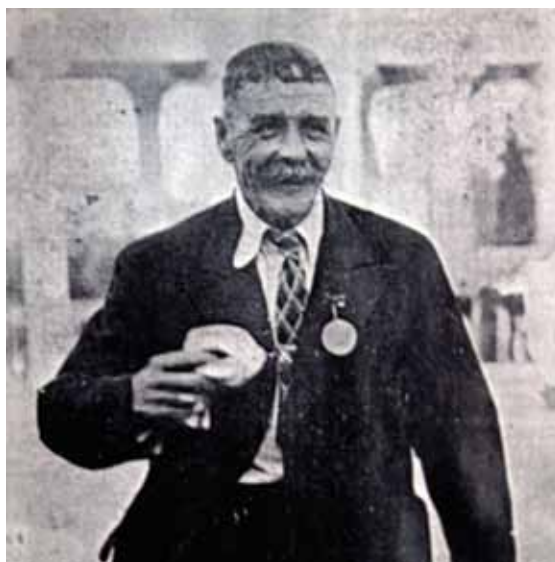
και να πει, δικαιολογούσε την αναβίωσή τους.¹⁴

Ο MacAloon συνεχίζει την ανάλυσή του, υποδηλώνοντας ότι η νίκη του Λούη, η επική της διάσταση και όλα αυτά που αντιπροσώπευε στην προκειμένη περίπτωση, μεγιστοποίησε σημαντικά τις εντυπώσεις που δημιούργησε ο Μαραθώνιος Δρόμος του 1896. Και με τον τρόπο αυτό διασφάλισε τη συνέχιση των Ολυμπιακών Αγώνων κατά τα δύσκολα πρώτα τους χρόνια.

Γράφει: «Χωρίς το Λούη, οι Ολυμπιακοί της Αθήνας δε θα είχαν τον επικό τους ήρωα, το κυρίαρχο σύμβολο που συγκεντρώνει και εκφράζει με τόσο πλούσιο τρόπο τόσα πολλά ιδεολογικά, κοινωνιολογικά και ιστορικά θέματα. Παρ' ότι αυτά τα πράγματα δε μπορούν να αποδειχθούν, εγώ πιστεύω ότι οι Ολυμπιακοί Αγώνες θα είχαν πολύ λιγότερες πιθανότητες να επιβιώσουν τα επόμενα δώδεκα χρόνια εάν δε μπορούσαν να αντλήσουν από το συμβολικό κεφάλαιο των «απερίγραπτων» και «αξέχαστων» εκείνων στιγμών στο στάδιο εκείνη την Παρασκευή. Αν και δεν είναι ξεκάθαρο σε ποιο βαθμό το αναγνώριζε, ο Κουμπερτέν είχε βρει τον πιο ισχυρό του σύμμαχο στο πρόσωπο του χωρικού από το Μαρούσι. Μπορεί μάλιστα δικαίως να ειπωθεί ότι ο Λούης, περισσότερο από οποιονδήποτε άλλον με την εξαίρεση του Κουμπερτέν, δημιούργησε τους σύγχρονους Ολυμπιακούς Αγώνες».¹⁵

Μετά την ολοκλήρωση όλων των αγωνισμάτων, πραγματοποιήθηκε στο στάδιο ειδική τελετή απονομής των βραβείων, όπου οι αθλητές έλαβαν τα μετάλλιά τους, ένα δίπλωμα κι ένα στεφάνι ελιάς. Ο Λούης, εκτός από τα παραπάνω, έλαβε και το ασημένιο κύπελλο του Μπρεάλ, καθώς και ένα αρχαίο βάζο, το οποίο προσέφερε στους νικητές ο καθηγητής Σπυρίδων Λάμπρος. Την απονομή ακολούθησε παρέλαση των νικητών, όπως συνηθιζόταν και στους Αρχαίους Ολυμπιακούς. Επικεφαλής ήταν ο Λούης που κρατούσε τα βραβεία του, ανάμεσά τους και το κύπελλο μέσα στο κουτί του στο ένα χέρι, και μία μικρή ελληνική σημαία στο άλλο, την οποία ανέμιζε καθώς το πλήθος χειροκροτούσε.¹⁶

Η επιτυχία του πρώτου Μαραθωνίου Δρόμου το 1896 σήμαινε ότι θα καταστεί μόνιμο αγώνισμα των Ολυμπιακών Αγώνων, καθώς και των αγώνων στίβου ανά τον κόσμο. Το κύρος του αυξήθηκε σταθερά. Στους Ολυμπιακούς του Λονδίνου το 1908, το μήκος του, το οποίο ως τότε ήταν περίπου 40 χιλιόμετρα ή 25 μίλια, ορίστηκε στα 42.195 χιλιόμετρα, ή 26 μίλια και 385 γιάρδες, προκειμένου οι νικητές να τερματίσουν μπροστά στο βασιλικό θεωρείο στο στάδιο. Η Παγκόσμια Ομοσπονδία Αθλητισμού υιοθέτησε την παραπάνω απόσταση ως το επίσημο μήκος του αγώνα το 1921. Στον Ολυμπιακό Μαραθώνιο του

Louis during his visit to the Berlin Olympics in 1936.

Ο Λούης κατά την επίσκεψή του στους Ολυμπιακούς του Βερολίνου το 1936.

1908 συνέβη ένα συγκλονιστικό γεγονός, το οποίο προσέθεσε στην αίγλη του αγώνα. Ο Ιταλός δρομέας Dorando Pietri, ο οποίος είχε αρχίσει να παραπατάει πριν το τέλος του αγώνα, βοηθήθηκε από τους επόπτες για να περάσει τη γραμμή του τερματισμού και αποκλείστηκε, παρ' όλο που το φταιξιμο δεν ήταν δικό του. Επέδειξε τέτοιο πνεύμα ευγενούς άμιλλας που την επόμενη μέρα του απονεμήθηκε ειδικό κύπελλο. Η εικόνα του αθλητή που λαμβάνει βοήθεια στη γραμμή του

τερματισμού είναι ένα από τα πιο αναγνωρίσιμα στιγμιότυπα της σύγχρονης Ολυμπιακής ιστορίας.

Ο Μπρεάλ και ο Λούης παρέμειναν συνδεδεμένοι με το Μαραθώνιο του 1896 αλλά, εκτός από την κληρονομιά που δημιούργησαν, ο καθένας με τον τρόπο του, δεν έπαιξαν κανένα ρόλο στη μελλοντική του ιστορία. Ο Μπρεάλ συμμετείχε στην προσπάθεια του Κουμπερτέν να στηρίξει την Ελλάδα στον

Louis's portrait in national costume, photo by Ioannes Lampakes.
Πορτραίτο του Λουή με εθνική ενδυμασία, φωτογραφία του Ιωάννη Λαμπάκη.

πόλεμο ενάντια στην Οθωμανική Αυτοκρατορία το 1897 και συνέχισε να υποστηρίζει τις προσπάθειές του για την ενίσχυση των Ολυμπιακών Αγώνων, ενθαρρύνοντάς τον να διασφαλίσει την καθέρωση του Μαραθωνίου Δρόμου ανάμεσα στα αγωνίσματά τους.¹⁷ Ο Μπρεάλ πέθανε σε ηλικία ογδόντα τριών ετών το 1915 και εξυμνήθηκε για την τεράστια συνεισφορά του στη σημασιολογία και τη γαλλική δημόσια παιδεία. Μία νεκρολογία που γράφτηκε από το διάσημο Γάλλο Αιγυπτιολόγο Gaston Maspero είχε έκταση τριάντα έντυπες σελίδες.¹⁸ Ο Λούης δε συμμετείχε ξανά σε Μαραθώνιο και αποσύρθηκε αμέσως από το φως της δημοσιότητας, συνεχίζοντας τη ζωή του στο Μαρούσι. Από όλες τις προσφορές που έλαβε, διάλεξε μία νέα άμαξα για να μπορέσει να μεταφέρει νερό. Το 1936 ήταν καλεσμένος των διοργανωτών των Ολυμπιακών Αγώνων του Βερολίνου. Πέθανε το 1940, σε ηλικία εξήντα επτά ετών, έχοντας κερδίσει μια μόνιμη θέση στην ιστορία της σύγχρονης Ελλάδας και το σύγχρονο ελληνικό λεξιλόγιο, όπου καθιερώθηκε η έκφραση, για κάποιον που εξαφανίζεται γρήγορα, «Έγινε Λούης».

Louis in the Olympic Stadium, Berlin 1936
Ο Λούης στο Ολυμπιακό Στάδιο, Βερολίνο 1936.

στο Λονδίνο, όπου θεσμοθετήθηκε η επίσημη απόσταση του αγώνα που κέρδισε ο παππούς του. Το γεγονός ήταν κάθε άλλο από μια απλή δημοπρασία: ήταν μια ευκαιρία για συλλογισμό πάνω στον ιστορικό ρόλο του Μιχαήλ Μπρεάλ και του Σπύρου Λούη και την αρχαία και σύγχρονη ελληνική κληρονομιά του Μαραθωνίου Δρόμου και των Ολυμπιακών Αγώνων.

Αλέξανδρος Κιτροέφ, Haverford College

Με την πάροδο του χρόνου, η ύπαρξη του κυπέλλου ξεχάστηκε, αλλά το 1989 ερευνητές ανακάλυψαν ότι βρισκόταν στην κατοχή της Ευτυχίας Λούη, της νύφης του δρομέα, η οποία ζούσε στο Μαρούσι. Παρ' ότι μαυρισμένο από το χρόνο και την οξειδωση, ήταν ακόμα άθικτο.¹⁹ Το 2012, ο εγγονός του Λούη, που ονομάζεται κι ο ίδιος Σπύρος, αποφάσισε να δημοπρατήσει το Κύπελλο, λίγους μήνες πριν τους Ολυμπιακούς Αγώνες

ENDNOTES

- ¹ Michel Bréal, *The Beginnings of Semantics Essays, Lectures and Revues* edited and translated by George Wolf. Stanford: Stanford University Press, 1991; Ronald Grossman, “Michel Bréal (1832-1915): Un Homme des Marches” *Académie National de Metz*, 2008 221-241.
- ² Barry Baldwin, “Re-Running the Marathon” *History Today* Vol. 48 #5 May 1998.
- ³ Franklin T. Baker, (ed.) *Browning’s Shorter Poems* 4th edition New York: Macmillan, 1917.
- ⁴ Pierre de Coubertin, *Olympism Selected Writings* Lausanne: International Olympic Committee, 2000 332-333.
- ⁵ Victor J. Matthews, “The Hemerodromoi”: Ultra-Long Distance Running in Antiquity. *The Classical World* Vol. 68 #3 Nov. 1974 161-169.
- ⁶ Norbert Müller, “Michel Bréal The Man Behind the Idea of the Marathon” in Robert K. Barney, Michael K. Heine, Kevin B. Wamsley & Gordon H. MacDonald eds. *Ninth International Symposium for Olympic Research* London Ont.: International Center for Olympic Studies, 2008 67-68.
- ⁷ To Asty March 24, 1896 (Nb. Greece had not yet switched from the Julian to the Gregorian calendar thus the Games opened on March 25th which was Greek Independence Day or April 6th for most of the rest of Europe).
- ⁸ Eleftherios Skiadas, “Η Αγνώστη Ιστορία του Εθνικού Κειμηλίου (Κύπελλο Σπύρου Λούη)” [The Unknown History of a National Heirloom (Spyros Loues Cup)] *O Mikros Romios* electronic newspaper.
- ⁹ Sir John Sandys, (ed. & translator) *The Odes of Pindar* London, London, 1915 105; Richmond Lattimore, “Pindar Olympian 9” *Classical Philology* Vol. 41 #4 Oct. 1946 230-32.
- ¹⁰ Pavlos N. Maniatis, *100 Χρόνια Νεολληνικού Αθλητισμού 1830-1920* [100 Years of Greek Athletics 1830-1930] Athens, 1962 53-55.
- ¹¹ To Asty March 18, 1896.
- ¹² Alexander Kitroeff, *Wrestling with the Ancients: Modern Greek Identity and the Olympics* New York: Greekworks.com, 2004 25-26.
- ¹³ Coubertin, *Olympism...* 333.
- ¹⁴ John J. MacAloon, *This Great Symbol Pierre de Coubertin and the Origins of the Modern Olympic Games* Chicago: University of Chicago Press, 1981 225.
- ¹⁵ MacAloon, *This Great Symbol...* 240.
- ¹⁶ Pierre de Coubertin, Timoleon J. Philemon, N. G. Polites and Charalambos Anninos *The Olympic Games 776 BC – 1896 AD Second Part The Olympic Games in 1896 Athens: Charles Beck, 1896* 112-115.
- ¹⁷ Müller, “Michel Bréal...” 68-70.
- ¹⁸ Gaston Maspero, “Notice sur la Vie et les Travaux de M. Michel Bréal” in *Comptes-Rendus des Séances de l’Académie des Inscriptions et Belles-Lettres*, Vol. 60 #6 1916 544-574.
- ¹⁹ David. E. Martin & Roger W. H. Gwynn *The Olympic Marathon: the History and Drama of Sport’s Most Challenging Event* Champaign Ill: Human Kinetics, 2000 20.

The author acknowledges the contributions of Professor Patrick Clastres of the Institut d’Études Politiques de Paris and journalist Alexandros Stergiopoulos who did research in Athens.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

- ¹ Michel Bréal, *The Beginnings of Semantics Essays, Lectures and Revues* [Οι Απαρχές των Δοκιμών, των Ομιλιών και των Επιθεωρήσεων της Σημασιολογίας] σε επιμέλεια και μετάφραση του George Wolf. Stanford: Stanford University Press, 1991; Ronald Grossman, «Michel Bréal (1832-1915): Un Homme des Marches» Académie National de Metz, 2008 221-241.
- ² Barry Baldwin, «Re-Running the Marathon» [Ξανατρέχοντας το Μαραθώνιο], *History Today* Τόμος 48 #5 Μάιος 1998.
- ³ Franklin T. Baker, (επ.) *Browning's Shorter Poems* [Τα Σύντομα Ποίηματα του Μπράουνινγκ] 4η έκδοση, Νέα Υόρκη: Macmillan, 1917.
- ⁴ Pierre de Coubertin, *Olympism Selected Writings* [Ολυμπισμός Επιλεγμένα Κείμενα] Λωζάνη: Διεθνής Ολυμπιακή Επιτροπή, 2000, 332-333.
- ⁵ Victor J. Matthews, «The Hemerodromoi»: Ultra-Long Distance Running in Antiquity [Οι «Ημεροδρόμοι»: Αγώνες Δρόμου Μεγάλου Μήκους στην Αρχαιότητα]. *The Classical World*, Τόμος 68 #3 Νοέμβριος 1974, 161-169.
- ⁶ Norbert Müller, «Michel Bréal The Man Behind the Idea of the Marathon» [Μισέλ Μπρεάλ, Ο Άνθρωπος Πίσω από την Ιδέα του Μαραθωνίου] στο Robert K. Barney, Michael K. Heine, Kevin B. Wamsley & Gordon H. MacDonald επ. Ένατο Διεθνές Συμπόσιο για την Ολυμπιακή Έρευνα Λονδίνο Οντάριο: Διεθνές Κέντρο Ολυμπιακών Ερευνών, 2008 67-68.
- ⁷ Το Άστυ, 24 Μαρτίου, 1896 (Σημ. Η Ελλάδα δεν είχε μεταβή ακόμα από το Ιουλιανό στο Γρηγοριανό ημερολόγιο και συνεπώς η έναρξη των Ολυμπιακών Αγώνων έγινε την 25η Μαρτίου, την ημέρα της Ελληνικής Εθνικής Εορτής, ή την 6η Απριλίου για τις περισσότερες άλλες χώρες της Ευρώπης).
- ⁸ Ελευθέριος Σιαδάς, «Η Αγνωστη Ιστορία του Εθνικού Κειμηλίου (Κύπελλο Σπύρου Λούη)» Ηλεκτρονική εφημερίδα Ο Μικρός Ρωμός.
- ⁹ Sir John Sandys, (επιμέλεια & μετάφραση) *The Odes of Pindar* [Οι Ωδές του Πινδάρου] Λονδίνο: 1915 105; Richmond Lattimore, “Pindar Olympian 9” [Πινδάρου Ολυμπιακή 9] *Classical Philology* Τόμος 41 #4 Οκτώβριος 1946, 230-32.
- ¹⁰ Παύλος Ν. Μανιτάκης, 100 Χρόνια Νεοελληνικού Αθλητισμού 1830-1920, Αθήνα, 1962, 53-55.
- ¹¹ Το Άστυ, 18 Μαρτίου, 1896.
- ¹² Αλέξανδρος Κιτροπέφ, *Wrestling with the Ancients: Modern Greek Identity and the Olympics* [Παλεύοντας με τους Αρχαίους: Η Νέα Ελληνική Ταυτότητα και οι Ολυμπιακοί] Νέα Υόρκη: Greekworks.com, 2004 25-26.
- ¹³ Coubertin, *Olympism...* [Ολυμπισμός...] 333.
- ¹⁴ John J. MacAloon, *This Great Symbol Pierre de Coubertin and the Origins of the Modern Olympic Games*, [Το Μεγάλο Αυτό Σύμβολο Ο Πιέρ Κουμπερτάν και η Προέλευση των Σύγχρονων Ολυμπιακών Αγώνων] Σικάγο: University of Chicago Press, 1981 225.
- ¹⁵ MacAloon, *This Great Symbol...* [Το Μεγάλο Αυτό Σύμβολο...] 240.
- ¹⁶ Pierre de Coubertin, Τιμολέων Φιλήμων, Ν.Γ. Πολίτης και Χαράλαμπος Άννινος, *The Olympic Games 776 BC – 1896 AD Second Part The Olympic Games in 1896* [Οι Ολυμπιακοί Αγώνες 776 π.Χ. – 1896 μ.Χ. Δεύτερο Μέρος Οι Ολυμπιακοί Αγώνες του 1896] Αθήνα: Charles Beck, 1896 112-115.
- ¹⁷ Müller, «Michel Bréal...» [Μισέλ Μπρεάλ...] 68-70.
- ¹⁸ Gaston Maspero, «Notice sur la Vie et les Travaux de M. Michel Bréal» στο *Comptes-Rendus des Séances de l' Académie des Inscriptions et Belles-Lettres*, Τόμος 60 #6 1916 544-574.
- ¹⁹ David. E. Martin & Roger W. H. Gwynn *The Olympic Marathon: the History and Drama of Sport's Most Challenging Event* [Ο Ολυμπιακός Μαραθώνιος: η Ιστορία και το Δράμα του Πιο Δύσκολου Αγώνα του Αθλητισμού] Champaign Ill: Human Kinetics, 2000, 20.

Ο συγγραφέας ευχαριστεί για τις συνεισφορές τους τον Καθηγητή Patrick Clastres του “Institut d’Études Politiques de Paris” και τον δημοσιογράφο Αλέξανδρο Στεργιόπουλο ο οποίος πραγματοποίησε έρευνα στην Αθήνα.

The Stavros Niarchos Foundation and Bréal's Cup.

On April 18th, 2012 the Stavros Niarchos Foundation acquired in an auction held at Christie's the historic Bréal's Silver Cup, presented to Spyros Louis, the winner of the first competitive marathon race at the inaugural Modern Olympic Games, held in Athens in 1896. The cup was offered for sale for the first time by the runner's grandson. The Foundation's decision to participate in its auction was motivated by the cup's historical significance both as an Olympic and a national artifact. After the acquisition of the cup, the Foundation announced immediately its commitment to make it available to the public and to share it with everyone by displaying it permanently at the Stavros Niarchos Foundation Cultural Center, upon its expected completion in 2015. As Andreas C. Dracopoulos, Co-President of the Stavros Niarchos Foundation said, "Bréal's Silver Cup will be shared with the public and serve as a reminder of our history, heritage and resilient spirit. Our hope is that the cup inspires and rekindles Greek pride, just a Louis's victory did on the last day of what would become the Modern Olympic Games."

At the same time, and in line with its principal intent to make to cup available to the public, the Foundation immediately embarked upon a process of evaluation and selection of suitable temporary exhibition venues across Greece. A series of visits

Το Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος και το Κύπελλο Μπρεάλ.

Στις 18 Απριλίου, 2012 το Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος απέκτησε σε δημοπρασία του οίκου Christie's το ιστορικό ασημένιο κύπελλο Μπρεάλ, που απονεμήθηκε στον Σπύρο Λούη, τον νικητή του πρώτου συναγωνιστικού μαραθωνίου αγώνα στους πρώτους Σύγχρονους Ολυμπιακούς Αγώνες, στην Αθήνα το 1896. Το κύπελλο προσφέρθηκε για πώληση από τον εγγονό του δρομέα για πρώτη φορά. Η απόφαση του Ιδρύματος να

συμμετάσχει στη δημοπρασία είχε ως κίνητρο την ιστορική σημασία του κυπέλλου τόσο ως Ολυμπιακό όσο και ως εθνικό τεχνούργημα. Η απόκτηση του κυπέλλου συνοδεύτηκε από την άμεση δέσμευση του Ιδρύματος να το καταστήσει προσιτό στο ευρύ κοινό και να το μοιραστεί με όλους, εκθέτοντάς το μόνιμα στο Κέντρο Πολιτισμού Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος μετά την αναμενόμενη ολοκλήρωσή του το 2015. Όπως είπε ο Ανδρέας Κ. Δρακόπουλος, Πρόεδρος και Μέλος του Διοικητικού

Bréal's Silver Cup at Christie's, April 18th, 2012
Το ασημένιο κύπελλο Μπρεάλ στον οίκο Christie's, 18 Απριλίου, 2012

Συμβουλίου του Ιδρύματος Σταύρος Νιάρχος, «Θα μοιραστούμε το Ασημένιο Κύπελλο του Μιχαήλ Μπρεάλ με το κοινό και θα λειτουργήσει ως τεκμήριο της ιστορίας, της κληρονομιάς και του σθεναρού πνεύματός μας. Ελπίδα μας είναι ότι θα εμπνεύσει και θα αναζωπυρώσει την περηφάνια των Ελλήνων, όπως έγινε και με τη νίκη του Σπύρου Λούη, την τελευταία ημέρα της διοργάνωσης των πρώτων Σύγχρονων Ολυμπιακών Αγώνων.»

Rendering of the Library and Opera building in the Stavros Niarchos Cultural Center, future home of Spyros Louis's Breal cup.

Απόδοση του κπρίου της Βιβλιοθήκης και της Λυρικής στο Κέντρο Πολιτισμού Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος, το μελλοντικό σπίτι του Κυπέλλου Μπρεάλ του Σπύρου Λούη.

was conducted in order to identify venues that could serve as temporary homes for the cup. The main criteria in selecting potential venues were the cup's safety while in display, and its widest possible and free accessibility to the general public.

Throughout the cup's display at the Acropolis Museum, the Foundation will continue its efforts to locate other suitable venues across the country, which could be considered as temporary display sites after the completion of the cup's exhibition at the Acropolis Museum in September of 2013.

Παράλληλα, και σύμφωνα με την κύρια πρόθεσή του να καταστήσει το κύπελλο προσιτό στο κοινό, το Ίδρυμα ξεκίνησε αμέσως μια διαδικασία αξιολόγησης και επιλογής κατάλληλων προσωρινών εκθεσιακών χώρων σε όλη την Ελλάδα. Πραγματοποιήθηκε σειρά επισκέψεων με σκοπό να προσδιορισθούν οι χώροι που θα μπορούσαν να φιλοξενήσουν το κύπελλο προσωρινά. Τα κύρια κριτήρια για την επιλογή πιθανών χώρων ήταν η ασφάλεια του κυπέλλου και η ευρύτερη δυνατή και ελεύθερη πρόσβαση για το κοινό.

Καθ' όλη τη διάρκεια της έκθεσης του κυπέλλου στο Μουσείο της Ακρόπολης, το Ίδρυμα θα συνεχίσει τις προσπάθειές του για τον εντοπισμό άλλων κατάλληλων χώρων που προσφέρονται ως προσωρινοί εκθεσιακοί χώροι, μετά την ολοκλήρωση της έκθεσης του Κυπέλλου στο Μουσείο της Ακρόπολης, τον Σεπτέμβριο του 2013.

Text Copyright © 2012, Stavros Niarchos Foundation. All rights reserved. Images and graphics in this publication are subject to the copyright and other intellectual property rights of their original creators. The Stavros Niarchos Foundation owns the copyrights in the selection, coordination , and arrangement of the material in this publication. The material may not be copied for commercial use or distribution.

Πνευματικά δικαιώματα κειμένου © 2012, Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος. Όλα τα δικαιώματα διατηρούνται. Οι Εικόνες και το γραφιστικό υλικό στην παρούσα έκδοση υπόκεινται στα πνευματικά δικαιώματα και άλλα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας των αρχικών δημιουργών τους. Το Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος κατέχει τα πνευματικά δικαιώματα της επιλογής, του συντονισμού και της οργάνωσης του υλικού σε αυτήν τη δημοσίευση. Το συγκεκριμένο υλικό δεν μπορεί να αντιγραφεί για εμπορική χρήση ή διανομή.

The ASTY newspaper's report on the marathon race, published the day after.

Ἡ αναφορά τῆς εφημερίδας ΑΣΤΥ στον μαραθῶνιο, που δημοσιεύτηκε τὴν επομένη ἡμέρα τοῦ ἀγῶνα.

Design: Viktor Koen · Σχεδιασμός: Βίκτωρ Κοέν

Translation: Daphne Kapsali · Μετάφραση: Δάφνη Καψάλη

The Stavros Niarchos Foundation would like to thank the Marathon Run Museum as well as the Library of the Hellenic Parliament and the Benaki Museum for providing access to their archives.

Το Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος θα ήθελε να ευχαριστήσει το Μουσείο Μαραθωνίου Δρόμου καθώς και τη Βιβλιοθήκη της Βουλής των Ελλήνων και το Μουσείο Μπενάκη για την πρόσβαση στα αρχεία τους.

Scan to view a short documentary
on Spyros Louis and the Breal Cup
on your mobile device.

Σκανάρετε τον κωδικό για να δείτε
ένα σύντομο ντοκιμαντέρ για τον Σπύρο Λούη
και το Κύπελλο Μπρεάλ στο κινητό σας.